

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการทำวิจัย

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2554 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชน มีสิทธิเสรีภาพและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนคนไทยโดยบัญญัติให้ “รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม การจัดทำบริการสาธารณะและการตรวจสอบใช้อำนาจรัฐทุกระดับ” และการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศโดยยึด “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่อันสำคัญของภาครัฐในการกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านชุมชน ให้อำเภอมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตอำเภอประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกับชุมชนในการดำเนินการให้มีแผนชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และกระทรวง ทบวง กรม หมู่บ้านซึ่งเป็นองค์กรบริหารในระดับรากหญ้า มีความใกล้ชิดกับประชาชนซึ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 นอกจากจะกำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการบริหารงาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” กับราษฎรในหมู่บ้าน (สำนักบริหารการปกครองท้องที่, 2553)

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (2555-2560) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคี การพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง" อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตมนุษย์บนโลกใบนี้ เพราะมนุษย์อยู่ ร่วมกันเป็นสังคม ต่างพึ่งพาอาศัยกันและต่างต้องมีบทบาทภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามวาระโอกาสที่มาถึงบทบาทหน้าที่ที่ได้รับจากการยอมรับบทบาทที่สร้างขึ้นด้วยตนเองความสำคัญของบทบาทหน้าที่ การงานต้องมีกฎระเบียบและองค์การที่มั่นคงคอยช่วยรับนโยบายให้สอดคล้องกับกฎหมายของบ้านเมือง แต่ทั้งนี้การมีส่วนร่วมจึงเป็นได้ทั้งวิธีการซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและเป็นเป้าหมายของการพัฒนาด้วย ในปัจจุบันรัฐบาลต่างให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการพัฒนา เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการค้นหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และติดตามผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ฯลฯ ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า อุปสรรคและปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจ ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือประชาชนขาดความสนใจหรือขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายที่เป็นปัจจัยที่เป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนในลักษณะ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย เกิดความชอบธรรมอัน

นำมาซึ่งประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนที่สำคัญอีกด้วย

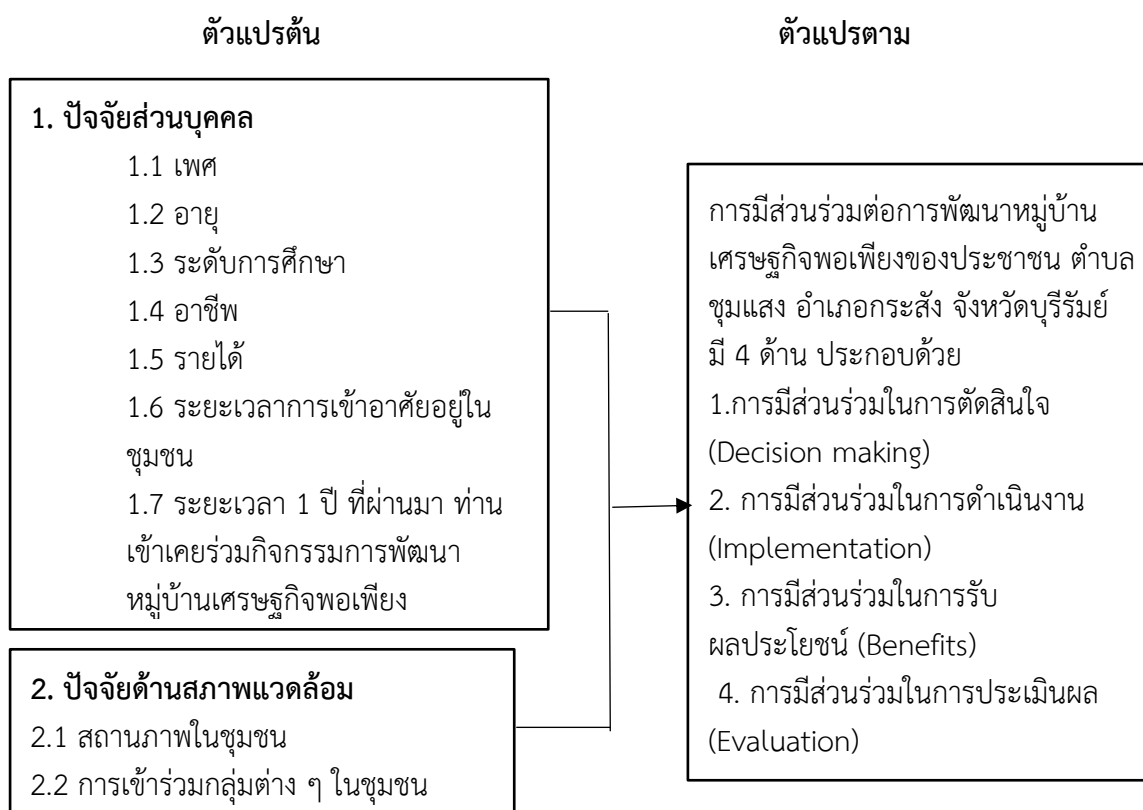
จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตำบลชุมแสง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านต่าง ๆ เพราะหากสามารถสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านได้นั้นก็จะมีการพัฒนาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านที่ดีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลชุมแสง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลชุมแสง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 กรอบแนวคิดวิจัย

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดวิจัย

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง สถิติวิเคราะห์การมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.5.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งศึกษาทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ดังนี้

1.5.1.1 บ้านชุมแสง

1.5.1.2 บ้านจาน

1.5.1.3 บ้านไม้แดง

1.5.1.4 บ้านไผ่

1.5.1.5 บ้านก้านเหลือง

1.5.1.6 บ้านตะคร้อ

1.5.1.7 บ้านหัวช้าง

1.5.1.8 บ้านสวายสอ

1.5.1.9 บ้านกระโดน

1.5.1.10 บ้านไผ่ลวก

1.5.1.11 บ้านกาบอ๊ก

1.5.1.12 บ้านหนองหัววัว

1.5.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดไว้ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.5.2.1 ข้อมูลทั่วไป

1.5.2.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.5.2.3 คำถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1.5.3 ขอบเขตเชิงเวลา

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ระยะเวลาศึกษาประมาณ 4 เดือน (เดือนมิถุนายน-ถึงเดือนตุลาคม 2562)

1.6 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสในประชาชนในหมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ในลักษณะของการเข้าร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน

มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาชุมชน ร่วมในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรมพัฒนาชุมชน และมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากรแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาชุมชน ตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่ประชาชนได้ร่วมกันออกแรงในการทำกิจกรรมโครงการ ร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทอง หรือมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ได้รับผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากกิจกรรมโครงการพัฒนาในชุมชน เช่น โครงการสวนสมุนไพร โครงการประปาหมู่บ้าน และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ช่วยพัฒนาศักยภาพของตัวท่านให้เพิ่มขึ้นด้วย เช่น โครงการส่งเสริม อาชีพสตรีในหมู่บ้าน โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

มีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมเข้าไปสังเกตการณ์ การทำงาน ของผู้รับจ้างภายนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน และมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน ของโครงการ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

17.1 ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

17.2 นำผลการศึกษาวิจัยมาพัฒนาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนตำบลชุมแสง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์